

SUMMA

POLITICAL FRIENDSHIP AND LEGAL RELATIONSHIP

JÁNOS FRIVALDSZKY

Sergio Cotta conceives of the “closedness” of political relationships resulting from their particularity as one of their main characteristics. He also sees the common good of a given political community as a mere fact. We think, however, that the closedness of a political community can as well be considered as a precondition of its “opening”, not just the starting point of hostility against another political entity. Thus, we understand the particular common good of a political community as something that brings about internal cohesion without being at the same time antagonistically opposed to the common good of other political formations. Moreover, political communities are based upon the same normativity of belonging together, which also provides for the mutual and binding recognition of the basic legal relationship. The particular nature of politics—a subsidiary synthesis of particular common goods implementing a higher, perhaps even global level of integration—and the universality of legal relationships can be reconciled on the basis of a more altruistic anthropology in “the universal society of mankind”, yet in a way in which both the political and the legal relationships retain their characteristics. Legal relationships keep the parties related to each other without unifying them through links of love or friendship, whereas through the Golden Rule and the exertion of the virtue of justice, they allow for a subtle determination of the just due to the Other.

* * *

DIE ROLLE DER ZUSTELLUNG IN DEN RECHTSQUELLEN DES
EUROPÄISCHEN ZIVILVERFAHRENSRECHTS

VIKTÓRIA HARSÁGI

Im Falle der Verordnungen sog. erster Generation des europäischen Zivilverfahrensrechts – ist eine fragmentierte Regelung entstanden, die sich nur auf bestimmte Teilbereiche des Verfahrensrechts (Zuständigkeit, Rechtshängigkeit, Anerkennung und Vollstreckung ausländischer Entscheidungen, Zustellung, Beweisaufnahme, Prozesskostenhilfe) erstreckte, obwohl immer mehrere Anknüpfungspunkte zwischen ihnen ausgestaltet werden, die berufen wären, die innere Kohärenz der Normengesamtheit zu gewährleisten. Die Regelung in Bezug auf die Zustellung gerichtlicher Schriftstücke ist genau ein solcher Teilbereich des europäischen Zivilverfahrensrechts, der wobei in

beinahe allen bis jetzt angenommenen Gemeinschaftsnormen auf irgendeiner Ebene eine Rolle bekommt, ein Zeichen dieser inneren Kohärenz ist. Das scheinbar „kleine Thema“ ist von einem komplexen, schon auch auf nationaler Ebene das ganze Verfahren umspannenden, verzweigten Charakter. Die in meisten Dokumenten des europäischen Zivilverfahrensrechts auftauchende Problematik der Zustellung weist einen engen Zusammenhang mit zahlreichen Rechtsinstitutionen des Verfahrensrechts auf. Es ist jedoch interessant, dass die Technik der Regelung – teilweise auch hinsichtlich der Grundkonzeption – Abweichungen aufweist. Aus dem Regelungsmodell der Verordnung (EG) Nr. 805/2004 entwickelten sich auch die – zur zweiten Generation der Verordnungen gehörenden – Vorschriften im Zusammenhang mit dem europäischen Mahnverfahren, sowie die Vorschriften im Zusammenhang mit der Zustellung der Verordnungen über das europäische Bagatellverfahren. Die Studie sieht von der Analyse der Zustellungsverordnung an und für sich ab. Neben den oben erwähnten Dokumenten wird auch das Normensystem in Bezug auf die Zustellung der als grundlegende Rechtsquelle des europäischen Zivilverfahrensrechts angesehenen sog. Brüssel-I Verordnung dargestellt.

* * *

DIE ÖFFENTLICHRECHTLICHE GERICHTSBARKEIT ZUR ZEIT DER ERSTEN ÖSTERREICHISCHEN REPUBLIK

ISTVÁN SZABÓ

Österreich verfügte bereits vor dem Jahre 1918 über eine entwickelte öffentlichrechtliche Gerichtsbarkeit, diese Tradition wurde in der Republik fortgesetzt. Nach dem ersten Weltkrieg waren die bedeutendsten Einrichtungen dieser Gerichtsbarkeit der Verfassungsgerichtshof und der Verwaltungsgerichtshof.

Wer behauptete durch eine rechtswidrige Entscheidung oder Verfügung einer Verwaltungsbehörde des Bundes, eines Landes oder einer Gemeinde in seinen Rechten verletzt zu sein, konnte nach Erschöpfung des administrativen Instanzenzuges Beschwerde beim Verwaltungsgerichtshof erheben. Der Verwaltungsgerichtshof war nunmehr auch zur Fällung von Ermessensentscheidungen befugt. Der Gerichtshof konnte seine Kompetenz zur Fällung von kassatorischen und reformatorischen Urteilen nach freiem Ermessen ausüben. Die Verfassungsnovelle von 1929 kehrte zu einer rein kassatorischen Kompetenz zurück.

An die Stelle des alten Reichsgerichts war bereits 1919 der Verfassungsgerichtshof getreten, die Verfassung stattete auch diesen mit einem erweiterten Kompetenzbereich aus. Zu seinen bisherigen Aufgaben (Kompetenz-, Staats-, und Sonderverwaltungsgerichtsbarkeit) kam die Prüfung der Gesetzmässigkeit von Verordnungen und der Verfassungsmässigkeit von Gesetzen hinzu.

Von der Einführung eines freien Beschwerderechts der Staatsbürger wurde weiterhin abgesehen. Einen Antrag auf Gesetzesprüfung konnten allerdings nur bestimmte Staatsorgane stellen. Die Aufhebung eines Landesgesetzes konnte die Bundesregierung beantragen, zur Stellung eines Antrages auf Aufhebung eines Bundesgesetzes war

jede Landesregierung berechtigt. Von Amts wegen durfte der Verfassungsgerichtshof tätig werden, wenn ein Gesetz die Grundlage für ein Erkenntnis des Gerichtshofes bilden sollte. Weiteres übte der Verfassungsgerichtshof die Funktion eines Wahlgerichtshofes aus. Erkenntnisse des Verfassungsgerichtshofes besaßen kassatorische Wirkung, ihre Durchführung oblag dem Bundespräsidenten. Die Wahl der Verfassungsrichter erfolgte bis 1929 je zu Hälfte durch den Nationalrat und den Bundesrat. Die Richter wurden jeweils auf Lebenszeit gewählt. Nach 1929 erfolgte die Ernennung der Verfassungsrichter durch den Bundespräsidenten. Die Bundesregierung hatte ein Vorschlagsrecht für sechs Richter, der Nationalrat und der Bundesrat konnten jeweils drei Richter vorschlagen.

* * *

„A FÉRFI VERVE SE JÓ”. NŐK ÁLTAL Bántalmazott férfiak Magyarországon

TAMÁSI ERZSÉBET

A tanulmány az OKRI által szervezett kutatócsoport családon belüli erőszakra irányuló teljes és általános kriminológiai vizsgálatából a férfiak sérelmére nők által elkövetett esetek statisztikai, kérdőíves és iratelemzési módszerrel készült anyagát mutatja be. Nemcsak az 1997–2002 közötti ERÜBS statisztikákat elemzi, hanem a 2002-ben ítélettel zárult, az ország valamennyi megyéjéből összegyűjtött 1500 fős mintából kikerülő, nők által férfiak sérelmére elkövetett erőszakos cselekmények (130 fő) családon belüli erőszakra vonatkozó adatait is. Sor került az évi átlag 24 férfi halálával végződő gyilkossági esetek részletes elemzésére is.

A kutatás tanulsága szerint nemcsak létezik női erőszak férfiak ellen, de megcáfolni látszik a nők jogos védelemből elkövetett cselekményeinek általánosítását. A vizsgálat nem támasztotta alá azt a feminista álláspontot sem, hogy a nők védtelegebbek, kiszolgáltatottabbak a kapcsolatokban, mint a férfiak. Az iratok szerint a bűncselekmények hosszantartó, konfliktusos kapcsolat végén következnek be, az esetek többségére a kölcsönös erőszak a jellemző. Kockázati tényező az életkor (35–60 év közötti nők és férfiak az elkövetők és áldozatok), a munkanélküliség, a rossz vagy romló egzisztenciális körülmények, a családi állapot (az élettársi kapcsolatban a gyilkosságok, a házastársiban a súlyos testi sértések a jellemzőek) és legfőképp az alkoholfogyasztás. A párok közötti konfliktus nem a férfi felügyeletet gyakorló-kényszerítő, hatalomfenntartó erejének kifejeződése, és nem is az arra adott női erőszak-válasz. Sokkal inkább a körülmények befolyásolta érzelmi eltávolodás, elmagányosodás és főként a tehetetlenség megnyilvánulása. Ezek a párok, nemükre való különbség nélkül nem ismernek erőszakmentes konfliktus megoldási mintákat.

* * *

THE DEVELOPMENT OF THE BUDGETRY REGULATION OF THE EUROPEAN UNION

ZSOLT HALÁSZ

There are nowadays a lot of reports and debates about the operation of the European Union, the financial subsidies financed by the Union, the regularity of its utilization and much more connecting questions.

The regulation forming the legal background of these questions is less well-known as well as for the experts in professional circles. Still less well-known is the historical development process of the regulation, which has changed in its quality and depth since the founding of the Communities.

The present and generally single budgetary system was not so integrated at the initial stage of the Community finances. A quite long time must have lapsed until the initially in many sights differing budgetary system and regulation of the three Communities formed a for the most part single system.

This essay aims to review the significant stages of the development process.

* * *

THE ISLAND OF DR. MOREAU? – THE LEGAL STATUS OF CHIMERA EMBRYOS IN EMBRIONIC STEM CELL RESEARCH

ZOLTÁN NAVRATYIL

The article first explores the biological background of chimera-research: the causes and scientific explanations of chimerism in the area of genetics with regard to the embryonic stem cell research and therapeutic cloning. In relation to human therapeutic cloning the creation of chimera embryos would have significant benefits; human-nonhuman chimeras could be of use for wide range of therapies of several human incurable diseases, such as Alzheimer's and Parkinson's disease, diabetes or spinal cord injuries.

The method is notably here widely controversial, because it involves the inserting of a nucleus of a human somatic cell into a nonhuman enucleated egg cell. These chimera-embryos are then used to harvest stem cells. However, on the other hand, it is often referred to as the most significant medical breakthrough.

Albeit it is a hard case where to draw lines among humans, animals, and chimeras, the law is increasingly forced to be concerned with such biotechnological advances. The article sets out the law related aspects of chimera research in England, in Germany and in Hungary. While Germany follows a very rigid legal regulation, England has an advanced stem cell program, and particular attention is given to human-nonhuman chimera-research. The study aims to argue that the situation in Hungary is quite uncertain, the therapeutic cloning technique in relation with the procreation of chimera embryos is arguably not encompassed by a literal interpretation of the legislation.

* * *

ALAPJOGOK A MAGÁNJOGI VISZONYOKBAN A NÉMET SZÖVETSÉGI ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG JOGGYAKORLATÁBAN

ZAKARIÁS KINGA

Jelen tanulmány a Német Szövetségi Alkotmánybíróság alapjogok magánjogi viszonyokban való érvényesülésével kapcsolatos joggyakorlatában bekövetkezett paradigmaváltást mutatja be a testület legfontosabb határozatainak tükrében.

A német jogfelfogásban az alapvető jogok mélyrehatóan befolyásolják a magánjogi viszonyokat. Az alapjogok magánjogban való érvényesülésének a sajátossága, mivel szinte minden magánjogi jogosultság visszavezethető az alapjogokra, az alapjogok ütközése és ezzel „háromszög konstellációk” (Dreieckskonstellationen) keletkezése. Az alapjogok és a magánjog viszonya tulajdonképpen három résztvevő közötti jogviszony: magánjogi jogalany 1., magánjogi jogalany 2., állam (törvényhozó, bíróság). Ebben a konstrukcióban elvi szinten az alapjogi konfliktus a jogalanyok egymás közötti viszonyában is fennáll. A magánszemély jogaiba két oldalról, egyrészt az állam, másrészt egy harmadik magánszemély avatkozik be. Az állam annyiban avatkozik be, amennyiben állampolgára számára kötelező erővel előírja, hogy milyen magatartást tanúsítson a többi állampolgárral szemben („Drittwirkung” – harmadik személlyel szembeni hatály). A másik oldalról a harmadik személy közvetlen behatása fenyeget. A „Drittwirkung konstellációkban” azon túl, hogy az alapjogok megfelelő védelmet nyújtanak-e az állam beavatkozásával szemben, felmerül az a kérdés, hogy az állam köteles-e biztosítani az alapjogok érvényesülését a magánszemélyek egymás közötti viszonyaiban.

A Német Szövetségi Alkotmánybíróság határozatainak egy jelentős része alapul hárompólusú jogviszonyon. A német alkotmányjogi diskurzust évtizedeken keresztül meghatározó „Drittwirkung” kérdésben a Szövetségi Alkotmánybíróság a híres Lüth-ítéletben (1958) foglalt állást. Hagyományosan az alapjogok elsősorban a polgár szabadságjogai az állammal szemben. Az alapjogok azonban egy objektív értékrendet (objektive Wertordnung) alkotnak, amely minden jogágba kisugárzik (Ausstrahlungswirkung). A polgári jogi előírásokat ezért az alapjogok szellemében kell értelmezni. Az alapjogok polgári jogba való beáramlása elsősorban a generálklauzulákon keresztül történik („közvetett Drittwirkung”). A kisugárzó hatás figyelmen kívül hagyása alapjogsértést valósít meg, amely alkotmányjogi panasz alapjául szolgálhat.

A Lüth-ítélet az első és legjelentősebb határozat, amely megfogalmazta az alapjogok magánjogban való érvényesülésének máig érvényes alaptételeit. A Drittwirkung-probléma később sem tűnik el teljesen a joggyakorlatból, a védelmi kötelezettség (Schutzpflicht) kidolgozásával az első abortuszhatározatban (1975) azonban egy dogmatikai irányváltás következett be. A határozat a szabadságjogok (Abwehrrechte), illetve a védelmi kötelezettség (Schutzpflicht) fogalmai révén megkülönbözteti az alapvető szabadságjogok két funkcióját. A szabadságjogok az egyén szabadságszféráját az állam beavatkozásaival (Eingriff) szemben, a védelmi kötelezettség a harmadik személy behatásaival (Übergriff) szemben biztosítja. A védelmi kötelezettség,

illetve az ebből származó, később elismert védelmi jogok (Schutzrechte) új érvként jelentek meg az alapjogok magánjogi jogviszonyokban való érvényesülésének igazolására. A mai joggyakorlatban a korábban *Drittwirkung* problémának minősített eseteket is az állam védelmi kötelezettsége alapján oldja meg a Szövetségi Alkotmánybíróság.

Az alapjogok magánjogi jogviszonyokban való érvényesülésének gyakorlati jelentősége döntően az eljárásjogban nyilvánul meg. A Szövetségi Alkotmánybíróság a többpólusú jogviszonyok feloldásának feladatát mércék megnevezése révén a törvényhozó elsődleges feladatává nyilvánítja. Az állampolgár által áhított biztonságot azonban kevésbé a törvények, inkább a polgár egyedi ügyében eljáró bíróságok képviselik. A védelmi kötelezettség hatékonysága így elsősorban a bíróságok általi jogalkalmazás révén valósul meg.

A valódi alkotmányjogi panasz (Urteilsverfassungsbeschwerde) lehetőséget nyújt arra, hogy a Szövetségi Alkotmánybíróság felülvizsgálja a legfelsőbb bírói fórum minden jogerős ítéletét. A testület a „háromszög konstellációkban” egyrészt azt vizsgálja, hogy az egyén alapjogaiba az ítélettel történt állami beavatkozás igazolható-e, másrészt, hogy a bíróság a harmadik személy behatásai elleni védelmi kötelezettségének eleget tett-e. A feladat az alapjogok ütközésének az alapjogi pozíciók kíméletes kiegyenlítése (schonender Ausgleich) révén való feloldása, az egyedi eset összes körülményeire tekintettel.

* * *

PROBLEMS OF LAYMAN'S JUDGEMENT THROUGH THE HISTORY OF HUNGARIAN JURY SYSTEM

ZSUZSANNA ABLONCZY

With the introduction of the jury system in Hungary this study tries to realize those tumblers of procedure and social immaturities which were determinate this system's sort lifetime.

It shortly summarizes the historical and social facts which had impression on this system.

The establishments of this essay are mainly based on the practitioners' observations from the examined period.

The Hungarian jury with the extended competence has made a lot of mistakes. This study submits these problems trough the analyse of the examined period's cases.

After the description and evaluation of the juridical system of Hungary / existing between 1900 and 1919 / this essay presents the issue's actuality: the exhibited referendum initiation to the National Election Commission (OV) about setting back the juridical system. This study estimates the initiation considering contemporary, social and legal order.

Finally the estimation summarizes the argument's pros and contras about the jury system.

* * *

REASONABLE FORESEEABILITY IN THE LIABILITY SYSTEM OF THE NEW HUNGARIAN CIVIL CODE

An analysis in the light of the English law

BALÁZS FARKAS

The study examines the essence and functions of the—in the first place—liability restriction instrument, reasonable foresight as it has developed in the English contract and tort law. It discusses separately the different uses and meanings of the concept, first the rule of contemplation in contract law and its counterpart, reasonable foreseeability in tort law. At the end of the second chapter the two is compared and some deductions on their differences and common features in application are made.

In this part of the study the author presents the basic developments of the contemplation rule, and the surrounding controversies among legal scholars, analyses the related jurisprudential positions and recent developments in the judicial practice. Beyond the specialities of the common law, the author deducts some general conclusions from the English law, which are used in the third chapter to establish and shore up some critics in connection with rules of the new Hungarian Civil Code concerned.

In accordance with this, in the last chapter the author deals with the liability rules of the new Civil Code based on the findings of the first two chapters. The author concludes that these regulations in their present form are unsatisfactory, first of all, because of the wide scope of the application of foreseeability under the rules of delictual liability. According to the author's position, some differences between various types of damages should have been taken into consideration during the preparation of the text. In the author's opinion the parallel application of negligence as a liability exclusion clause beside the rule of foreseeability may also be a problem for the legal practice of the future.

* * *

THE INTERNATIONAL PROTECTION OF THE COMPUTER PROGRAMS COMPREHENDING INVENTIONS

DUSÁN HORVÁTH

The subject-matter of the essay is to clarify the legal problems of the computer implemented inventions; their international legal protection and legal practice.

There is no doubt about the timeliness of this topic, since the rejection of the European Unions directive proposal in 2005. Also, the measure of these intellectual properties seems unclarified up to the present day.

The essay aims at highlighting the unclarified notions in this topic, and disproving the erroneous assumption about the computer implemented inventions, and for surveying the aspects of the disputes regarding the EU's directive proposal. The objectives of the essay are planned to be met through introducing the legal practice emphasizing the influential European practice of the law.

Due to the lack of comprehensive writings on the topic so far, the essay was written with the use of articles from well-known periodicals.

The results of my research are gradually manifesting in the process of finishing the essay, which can be sum up so, that it gives a more comprehensive picture about the legal problems of the computer implemented inventions, about the international legal practice, and offers a proposal for dispersing the worries regarding to the above-mentioned EU directive proposal.

The primary conclusion, which can be drawn from the essay is, that the legal practice on our continent differs from that of other countries—which are considerable speaking about this topic—in a distinctive feature. This does not mean that Europe can not adjust later to these countries' legal practice, the justness of which is, however, questionable. Thus it is recommended to form a unified legal practice in Europe, which could further the coherence of the european countries, hereby helping the competition of the computer implemented inventions outside Europe. However, according to the essay, the execution of this is not an easy task.

* * *

GAPS OF THE INSTITUTION OF MARRIAGE – EFFECTS OF COHABITATION, INTERNATIONAL TENDENCIES: INSIGHT INTO SPANISH LAW, HOME POSSIBILITIES

SAROLTA MOLNÁR

The paper's main object is to call attention to the new trends that weaken the status of the thousand-year old institution of marriage. In the process of the preparation of the new Hungarian Civil Code there have been great debates whether to join the new waves of liberating marriage or try to stay on the conservative side. The method of inquiry was manly comparison of laws, namely the same subjects of the Spanish and Hungarian law. Although Spain has accepted homosexual marriage the whole structure of its family law is rather family centered and so was easy to compare to the Hungarian system, which can also be considered as one that has the maintenance and safeguard of children as its main purpose. The collision of the public and the private interest has also proved to be fructiferous to analyze since the institution of marriage is just as much crucial private business as it is public interest.

* * *

FACTORING THERE AND BACK – BEYOND THE BORDERS OF THE TYPES OF CONTRACTS

ATTILA PINTÉR

This essay provides the detailed analysis of factoring in traditional meaning and the connection of the factoring and cession respectively credit and loan contracts.

It is indispensably important to place the factoring in the Hungarian law, which will be possible after leaving behind the disorganized of the traditional factoring definition. Therefore the author points out the differences between the authentic (factoring without counter-claim) and non-authentic (factoring with counter-claim) factoring affairs.

The author takes care for questions of definition too, so the essay presents the contract-conveyance, collateral-cession, the forfeiting and respectively institution of collection.

As a conclusion of the essay a new systemic ranging of the claim-treatment and the new definition of the factoring in consideration with the definition of the new Civil Code is presented.

* * *

RATIONALISM AND TOTALITARIAN RULE – ONE WAY ROAD?

ATTILA SCHÜTT

Using Michael Oakeshott's political theory as a starting point, this paper analyses the connection between rationalism in politics and the totalitarian regimes existed in the 20th century. By presenting the concept of 'rationalism in politics' established by Michael Oakeshott, it highlights its tendency to create ideologies. Linking ideologies with political utopian theories, it uses the works of Tamás Molnár and Karl Mannheim to examine the process of executing utopias, and also to point out the main factors leading to totalitarian regimes. It demonstrates their features leading back to utopian theories and rationalism in politics by presenting Hannah Arendt's and Aron Raymond's statements.

The paper comes to two conclusions: first is that the road from rationalism in politics to totalitarianism is not without alternatives, as it needs somewhat incidental historical and social factors to become a reality. The second conclusion is that one cannot provide an all-inclusive guide to avoid this road. Guideines can be provided however, by emphasising the importance of recognizing utopian strains in politics and by stating that those ideas are unacceptable. Amongst these guidelines the paper also presents the conservative concept of politics created by Oakeshott, which defines the true function of politics.

* * *

QUESTIONS RELATED TO LIFE THREATENING ASSAULT AND BATTERY

JUDIT TÓTH-ZSÁMBOKI

Life threatening assault and battery as a crime is part of Hungarian criminal law since 1st July 1979. After the Criminal Code came into force a heated debate emerged about the adjudication of this crime. The issue mainly arose from the question, that: Could the intention cover the injury posing danger to life? If the answer is yes could the intent be both specific or foreseeable.

This is the issue, which has not been elucidated yet. Theoretically according to the Supreme Court of Justice, committing the life threatening assault and battery by specific intent

shall not be precluded, however the perpetrator is knowing that to save the injured party's life could happen only in case of vocational medical intervening in time, judge shall establish homicide committed by foreseeable intent or in case the lethal result fail to come the perpetrator shall be punishable for attempt. Therefore it might be possible to commit this crime by specific intent, but in practice we have not heard about any case, in which the court declared somebody guilty in life threatening assault and battery committed by specific intent.

As it appears to me it is time to make clear, that specific intent might cover danger to life under certain special circumstances.

Pertaining to life threatening assault and battery many issue arises in legal practice. To draw the line between life threatening assault and battery and attempt of homicide is not always an easy matter. There are defects in the consequent enforcement of notion indirect and direct danger to life as well.